

היכלי תורה

רשת
שיעורי
תורה

פרנס החודש
להחזקת שיעורי התורה
לזכר נשמת הרה"צ ר'
פלמיאל מאיר זצ"ל רבינוביץ
נלב"ע י"ט אב תשמ"ז
הוציא צ"ו ולבנות אחד מתלמידיו

ערשיק פרי עקב י"ז אב תשס"ו * דף היומי בבלי: יומא דף ס"ה ירושלמי: מעשר שני י"ב

ביטחון ע"י אמונה והתחזקות בתורה

שנינו בפרשתינו, פרשת עקב: כי תאמר בלבבך רבים הגוים האלה ממני איכה אוכל להורישם. לא תירא מהם זכר תזכור את אשר עשה ה' אלקיך לפרעה ולכל מצרים וגו'. כן יעשה ה' אלקיך לכל העמים אשר אתה ירא מפניהם. רש"י הקדוש דייק מהו לשון "כי תאמר בלבבך", וכתב: על כרחך לשון דילמא הוא, שמא תאמר בלבבך מפני שהם רבים לא אוכל להורישם. אל תאמר כן, לא תירא מהם. ולא יתכן לפרשו באחת משאר לשונות של כי וכו'.

בעל הקדושת לוי ז"ע, הביא את מה שדקדק רש"י בלשון הפסוק. וכתב לפרש זאת באופן אחר: ונראה באמת, כי הכלל הוא אם יבוא לאדם איזה מניעה חס ושלוש לעבודת הבורא ברוך הוא, העיקר שלא יעלה שום מורא ופחד על ראשו, ואז בודאי בעזרת הבורא ברוך הוא לא יזיק לו. וזה הרמז בפסוק "כי תאמר בלבבך רבים הגוים האלה ממני", רשאי אתה לומר כן, אך התורה נותנת עצה איך תוכל לעשות זאת. וזהו הרמז "איכה אוכל להורישם", כלומר התורה מיעצת איך אוכל להורישם, על ידי זה ש"לא תירא מהם", וכשלא תירא מהגויים אז בוודאי תוכל להורישם.

והשל"ה הקדוש מפרש את הפסוק באופן אחר: וכך כותב הוא (של"ה תורה אור ג): כי תאמר בלבבך רבים הגוים האלה איכה אוכל להורישם לא תירא מהם. הכוונה היא, כשתאמר כך בלבבך שלא אוכל להורישם כי הם גדולים וחזקים אם לא בעזרת הש"י, אז לא תירא מהם, כי הוא יתברך יהיה עמך. אבל כשתאמר כחי ועוצם ידי יעשה, אז תירא מהם.

נמצינו למדים שכשיהודי בוטח בקב"ה, שהוא יעשה ניסים ונפלאות, עי"ז באמת יש סיעתא דשמיא ואוייביו נופלים תחתיו. יה"ר שנזכה לראות ישועה ונחמה, ויקויים בנו הפסוק "גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי שבטך ומשענתך המה ינחמני". ונזכה לגאולה שלימה בביאת משיח צדקנו בב"א.

הדברים נכתבו ע"י הרה"ג רבי שמואל יוסף שטיצברג שליט"א בעמח"ס "שערי הברכה" על הל' ברכות הנהנין

בשבוע שעבר פורסם בעלון מכתב בעניין כתיבת שם ה' ע"ג המחשב, האם מותר לכתחילה בעקבות כך קיבלנו מכתבים רבים עם סברות ודעות לכאן ולכאן. החומר נלקח לעריכה ואי"ה בשבועות הקרובים יפורסם מאמר מקיף בעניין.

ניתן לרכוש גמרות סוכה
"עוז והדר"
לשיעורי הדף היומי במחירים מיוחדים
מבצעים לרכישה מוזלת!
להזמנות: 1800-22-55-66
הפצה לחנויות: "המסורה" 02-5370588

נושאי ה'דף' בעלון:

אריכות בפיוטים במעשה השעיר הנעשה בפנים (יומא ס"ה)

סג סג

אם מותר לחלל שבת עבור חולה שבעצמו יכול לעשות המלאכות הדרושות להצלתו (יומא ס"ו)

סג סג

חברת הצלה כשיוצאים בשבת ויו"ט להציל חולה אם מותרים לחזור לביתם בשבת (יומא ס"ו)

סג סג

ספר תורה שנפסל בקריאת מפסיר אי צריך להוציא ס"ת אחר או שיכול לקרא בע"פ (יומא ס"ח)

סג סג

שינה עם בגד תחת ראשו (יומא ס"ט)

סג סג

הוציאו ס"ת ואחרי שפתחו ראו שאינו נלול למקום הקריאה, אם מותר להחליפו (יומא ע')

עשרות גמרות "מתובתא" חולקו לתושבי הצפון

העלון יו"ל ע"י המרכז העולמי להפצת הדף היומי
"זכרון משה" טל': 02-5377604

העלון מופץ בלמעלה מ-10,000 תיבות דוא"ל עי"י רשת "היכלי תורה": 03-5422711 פקס: 1599-55-30-55 דוא"ל: tora10@014.net.il להצטרפות לקבלת העלון נא לשלוח אימייל לכתובת הנ"ל. הערות והארות יתקבלו בברכה!

אריכות בפיוטים

במעשה השעיר הנעשה בפנים

בספר מנהגי מהרי"ל (יום כיפור אות יח) מובא, שהקשה מהרי"ל מאיזה טעם נהוג להאריך בזמנינו בסדר העבודה של תפילת מוסף, במעשה השעיר הנעשה בפנים בשחיטתו והזאות דמו, ואילו במעשה השעיר המשתלח כמעט ואין מאריכים, ולכאורה היה צריך הדבר להיות להיפך. שהרי השעיר הנעשה בפנים מכפר על עון טומאת מקדש וקדשיו, דהיינו על מי שטימא את הקדשים או שנכנס לבית המקדש בטומאה, כמו שנאמר (ויקרא טז טז) וכפר על הקדש מטמאות בני ישראל, וחטא זה אין מצוי בזמן הזה שאין לנו בעוונותינו לא מקדש ולא קדשים ולכאורה לא היו צריכים להאריך בו. ואילו השעיר המשתלח מכפר על כל עוונות ישראל, כמו שנאמר (שם פסוק כא) והתודה עליו את כל עוונות בני ישראל, ובו היו צריכים להאריך. וגם אם אין מה להאריך בסדר העבודה של שעיר המשתלח כיון שאין בו הזאות וכו', מכל מקום תמוה למה מאריכים במעשה השעיר הנעשה בפנים כיון שענין כפרתו אינו שייך בזמן הזה.

וביאר מהרי"ל ענין זה על פי המבואר בסוגייתנו, שאמר רבי יהודה שאם מת השעיר המשתלח לפני שנורק הדם של השעיר הנעשה בפנים, צריך לחזור ולעשות גורל על שני שעירים חדשים ולהקריב מחדש גם את השעיר הנעשה בפנים. וכן להיפך, אם נשפך דמו של השעיר הנעשה בפנים ימות השעיר המשתלח ויעשו גורל חדש על שעירים חדשים ויעשו שעיר משתלח אחר. ומבואר בזה שכפרת שני השעירים תלויה זה בזה, ואי אפשר שתהיה כפרה על ידי אחד מהם אלא בצירוף מעשי ההקרבה של השעיר השני (ראה רש"י ד"ה בשלמא שפירש בן במסקנת הגמ', וריטב"א ד"ה בשלמא שפירש בן גם לפי הסיד). וכיון שכפרת שני השעירים תלויה זו בזו, הרי כשאנחנו מאריכים בסדר העבודה של השעיר הנעשה בפנים יש בזה גם משום סדר הכפרה על העוונות שהשעיר המשתלח מכפר, שהם כל עוונות ישראל, ולכן שפיר יכולים להאריך גם בזה.

ועוד כתב מהרי"ל ליישב באופן אחר, לפי דעת הסוברים שקדושת מקום המקדש לא בטלה לעולם וגם בזמן הזה איסור הכניסה בטומאה למקום המקדש עומד בתקפו (ראה רמב"ם בית הבחירה פ"ז הי"ד טז וראב"ד שם), שלפי זה נמצא שגם בזמן הזה עדיין צריכים לכפרת השעיר הנעשה בפנים על טומאת מקדש, כיון שבני ארץ ישראל הנכנסים בטומאה למקום המקדש עוברים על חטא זה של טומאת מקדש וצריכים הם כפרה על כך. וגם בני חוץ לארץ שאינם יכולים להגיע למקום המקדש ולא שייך אצלם חטא זה, צריכים הם גם כן לבקש כפרה על בני ארץ ישראל אם טמאו המקדש כיון שכל ישראל ערבים זה לזה, כמו שמבקשים בידוי סליחה וכפרה על הרבה חטאים שלא עשו מעולם, כיון שאחרים חטאו בהם וכל ישראל ערבים זה לזה. ולכן נמצא שענין כפרת שעיר הנעשה בפנים שייך גם בזמנינו, ושפיר יש להאריך בסדר הקרבתו בפיוטים.

אם מותר לאחרים לחלל שבת עבור חולה שבעצמו יכול לעשות המלאכות הדרושות להצלתו

מהו להציל רועה כבשה מן הארי? - אמר להם: לא שאלתוני אלא על הכבשה? מהו להציל הרועה מן הארי? - אמר להם לא שאלתוני אלא על הרועה.

בשו"ת בצל החכמה (ח"ב סי' כ) דן אם מותר לאחרים לחלל שבת עבור חולה, באופן שהחולה בעצמו יכול לעשות המלאכות הדרושות להצלתו, והביא מהא"ר (רס"י שכ"ח) שכ' וז"ל, ואפי' חולה עצמו יכול לעשות ע"י הדחק מותר לבריא לעשותן, הג"ה אר"ה ע"כ. ומשמע מדבריו הא יכול החולה בעצמו לעשותן שלא ע"י הדחק, אסור לבריא לעשותן בשבילו. וכתב בשו"ת הנ"ל, דהיינו דוקא כשהחולה גם רוצה לעשותן בעצמו, אבל היכא שהחולה אינו רוצה לעשותן בעצמו כגון שאינו מרגיש כל כך ברע ואינו מאמין לדברי הרופא שהוא בכלל סכנה וכל כה"ג, בודאי חובה מוטלת על אחרים למלאות אחרי פקודות הרופא לחלל את השבת להצלת החולה. ומכש"כ כשהחולה בעצמו אינו יודע שלפי דעת הרופא הוא בכלל סכנה, שאין צריכין לגלות לו הדבר כדי שיעשה הוא בעצמו המלאכות הדרושות להצלתו, אלא יעשו אותן אחרים בשבילו.

אמנם מדברי המאירי לכא' מבואר שלא כדברי הא"ר דהרי במה שכתב בסוגייתנו, שאלו את ר"א כו' מהו להציל את הכבשה כו' מהו להציל את הרועה מן הארי וכו', כתב המאירי (ד"ה כל) וז"ל, כל פסידא שבממון אין מחללין עליה את השבת כו' אבל כל שיש בה סכנת נפשות מחללין אפי' יש בה דבר הנראה שלא יהיו אחרים צריכים לכך, כיון שהמסתכן בעצמו יכול להשתדל בהצלתו בלי עזר אחרים, וזהו ששאלו לר"א מהו להציל כבשה כו' וכששאלוהו על הרועה אמר להם לא שאלתוני אלא על הכבשה, כלומר שעל הרועה אינו כדאי לשאול שהתירה ברור עכ"ל, מבואר שאף שהרועה יכול להציל את עצמו בלי עזר אחרים אינו כדאי אפי' לשאול אם רשאים אחרים להצילו, שהתירו ברור. וכתב בשו"ת בצל החכמה ליישב דברי המאירי לדעת הגהת אר"ה והא"ר, דמש"כ המאירי, אפי' יש בה דבר "הנראה" כו' שהמסתכן בעצמו יכול להשתדל בהצלתו, היינו שכך נראה בעינינו אבל אין הדבר ברור, ויתכן דאף שנראה לנו כן טועים אנחנו בהשערותנו, ולכן מותר לאחרים לחלל שבת להצלתו, אבל כשברור שהמסתכן יכול להציל עצמו בלי דוחק אה"נ שאסור לאחרים לחלל שבת עבור הצלתו. אבל כתב שזה דוחק כי מסתבר דמיירי, אפי' כשיש דבר הנראה לעין שיכול להציל את עצמו. גם הביא מהגהו' מהרש"ם הנדפס בס' ארחות חיים (ספינקא, סי' שכ"ח אות ט"ז) שכ' בשם תשו' הרדב"ז (ח"ד סי' ט"ז וסי' ק"ל) דגם באפשר שיעבור החולה בעצמו מותר לאחרים לחלל עבורו כיון דכל אדם חייב להצילו ע"ש. ולא מחלק בין יכול החולה לעשותן ע"י הדחק דוקא ובין יכול לעשותן שלא ע"י הדחק, אלא בכל ענין מותר לאחרים לחלל שבת עבורו וכמש"כ. ומסיים ועכ"פ ברור דהיכא שאין המסתכן רוצה לחלל שבת להצלתו ומכש"כ כשאין החולה יודע שהוא בכלל סכנה, מצוה על אחרים לחלל שבת להצלתו וכמש"כ, דגם הא"ר והגה' אר"ה מודים בזה.

יום ראשון י"ט אב

יומא ס"ז

הדבקות חיתולי נייר בשבת

במשנה חולק לשון של זהורית, חציו קשור בסלע וחציו קשור בין שני קרניו.

בשו"ת מהרי"ל דיסקין בקו"א אות לה, מסתפק בקשר שאין דעתו להתירו אבל גם אינו מעוניין בקשירתו, אם נחשב לקשר של קיימא לענין מלאכת שבת או לא. וכתב שקצת יש להביא ראיה מסוגייתינו דתיקנו חז"ל שיקשור גם בין קרניו (את זה הרי עשה ודאי ביוהכ"פ ולא מאתמול), והלא קשר זה אינו עשוי להתיר לעולם, אלא ע"כ דכיון שאינו צריך לו לקשר אח"כ לא חשיב קשר של קיימא. והגרשו"א בשו"ת מנחת שלמה (תנינא ב-ג סימן יט) מביא דבריו לענין הדבקות דבק של הטיטולים אחרי שימושם אם יש משום תופר וכתב דמדברי המרי"ל דיסקין מבואר דמה שזורקו לאשפה אח"כ נחשב לאינו של קיימא.

חברת הצלה כשיוצאים בשבת ויו"ט להציל חולה אם מותרים לחזור לביתם בשבת

במשנה בא וישב לו תחת סוכה אחרונה עד שתחשך.

כתב רש"י ד"ה בא וישב לו חזור עד סוכה האחרונה, אף על פי שהיוצא חוץ לתחום אפילו ברשות אין לו אלא אלפים אמה ממקום שיצא לשם ברשות, לזה התירו לפי שהוא מעונה וחלש, ועוד, שירא לעמוד יחידי במדבר משתחשך. ומבואר מדברי רש"י שאפי' אין בדבר משום פקו"נ אלא רק משום שהוא מעונה וחלש יכול לחזור. ולפ"ז כתב בשו"ת בצל החכמה (ח"ד סי' צד) לפשוט שאלתו שנשאל, בענין מה שיש במקומות רבים באמריקה ארגון קבוצת אברכים בשם הצלה, שלמדו לתת לכל נפגע את הטיפול הראשון שהוא זקוק לו עד שיבהילו אותו אל בית החולים הסמוך, והנה אם יקרה מקרה כזה ח"ו בשבת, מותר לאותו אברך לחזור לביתו במכונית כמו שנפסק בשו"ע או"ח (סי' שכ"ט) שכל היוצאים להציל חוזרים למקומם וכו' והטעם כדי שלא להכשילן לעתיד. אלא שמסתפק, מה שלפעמים אין ביכולתו של אותו אברך לטפל בהחולה או הנפגע לבדו והוא זקוק לעזרתו של מישהו אחר שיטע עמו לבית החולים, אם גם אותו עוזר רשאי לחזור לביתו ביום השבת כי קשה לו להשאיר לבדו בעיירה שאין דרים שם יהודים. וכתב דמדברי רש"י הנ"ל מבואר דכשיש איזו סיבה מיוחדת להתיר לו לחזור למקומו אעפ"י שאין בדבר משום סכנת נפשות מותר לו לחזור אפי' יותר מאלפים אמה.

וכן גם מבואר מדברי הרמב"ם (פכ"ז מה' שבת הי"ז) והשו"ע או"ח (סי' ת"ז סעי' ג') שכתבו, ואם היתה יד העכו"ם תקיפה והיו "מפחדים" לשבות במקום שהצילו הרי אלו חוזרים בשבת למקומם ובכלי זינם עכ"ל. לא נקטו סכנה אלא שהיו מפחדים, כי די בזה להתיר לחזור למקומם. ולכן בנד"ד אם כי בודאי שאין כל חשש סכנה עבור המציל ועוזרו להשאיר במקום שהובילו את החולה לשם, מ"מ אם יש סיבה מספיקה, דומיא דמעונה וחלוש או כהאי גוונא הי' מקום להתיר להם לחזור.

יום שני כ' אב

יומא ס"ח

ספר תורה שנפסל בקריאת מפטיר אם צריך להוציא ספר תורה אחר או שאפשר לקרות בעל פה

בשו"ת התשב"ץ (ח"א סי קלא והובא בקיצור בבי"א או"ח סי' רפב ד"ה ומ"ש לפיכך) נשאל בדבר ספר תורה שקראו בו קריאת מפטיר שבסוף קריאת התורה, ובאמצע קריאת המפטיר נמצא בספר תורה פסול כזה שבדרך כלל חייבים מחמתו להוציא ספר תורה אחר, האם גם לצורך קריאת מפטיר צריך להוציא ספר תורה אחר, או שמא כיון שקריאת מפטיר קלה יותר משאר קריאת התורה אין צריכים להטריח הציבור מחמתה ולהוציא ספר תורה אחר, אלא יכולים לקרות מתוך הספר הפסול או בעל פה. והשיב, שבימים שקריאת המפטיר היא משום חובת היום וכמו בארבע פרשיות או בימים טובים, ודאי צריך להוציא ספר תורה אחר כדי לקרות בו קריאת חיוב היום. אך בשבתות רגילים יש לומר שלא נתקנה קריאת המפטיר אלא כדי שיאמרו כמה פסוקים לפני קריאת ההפטרה, ולכן אין חיוב לאמרם מתוך ספר תורה כשר, ובמקום טירחא דציבורא כמו בנידון השאלה שנפסל ספר התורה ויש טורח לציבור בהוצאת ספר תורה אחר, יכולים להקל ולקרות בעל פה או מתוך ספר פסול.

והביא התשב"ץ ראיה לדבריו מסוגייתנו. שבסוגייתנו מבואר שהכהן הגדול היה קורא מתוך ספר התורה ביום הכיפורים בפרשיות אחרי מות ואך בעשור, ובעשור שבחומש הפקודים (במדבר כ"ט ז"א) היה קורא בעל פה. ומבואר בגמרא (לקמן ע.) שלכן לא היו גוללים את ספר התורה לחומש הפקודים משום טורח הציבור. הרי שמשום טורח הציבור היו קוראים את הקריאה בעל פה, וכך יש לומר גם לענין מפטיר. אך שוב הסתפק התשב"ץ בסברתו זו ובראייתו מסוגייתנו, שיתכן ובקריאת המפטיר כן יש חיוב לקרות מתוך ספר תורה דווקא, די"ל שכך היתה תקנת חז"ל בקריאת מפטיר שיקראו אותו ככל קריאת התורה, שהרי תיקנו לברך על קריאה זו, ואם כן אין לקרות את המפטיר מתוך ספר תורה פסול. ובאמת בספר המכריע (סי' לא) כתב בשם רבינו תם שקריאת המפטיר נתקנה לחיוב קריאת התורה כמו כל קריאת התורה.

ולמעשה יש מהאחרונים שנקטו לעיקר כמו שצייד התשב"ץ שאם נמצא פסול בספר תורה בקריאת המפטיר בלבד (בגון שנקרע או הספר תורה), שאין צריך לחזור ולהוציא ספר תורה אחר בשבתות שקריאת המפטיר אינה מחובת היום (ראה מגן אברהם סי' קמ"ג ס"ק ד, ושו"ת ויקרא אברהם או"ח סי' ט שהביא פוסקים רבים שנקטו כן). וכן כתב במחצית השקל (סי' קמ"ג ס"ק ד) שכיון שהקריאה בספר תורה פסול אינה עולה ואינה אלא לצורך קריאת פסוקי תורה לפני קריאת ההפטרה, אין להטריח את הציבור לקרות את כל קריאת המפטיר, אלא יקראו ג' פסוקים בלבד. ובפחד יצחק (אות ס עמ' קנ"ו הלאה) האריך לדון אם בשבת שקוראים את החתן למפטיר נמצא פסול בספר תורה בקריאת המפטיר, וכבוד החתן הוא שכן יוציאו ספר תורה אחר ויקראו קריאת המפטיר כתיקונה, ודן שם אם בציור כזה נוקטים שהציבור מוחלים על טרחתם וצריך להוציא ספר תורה אחר.

יום שלישי כ"א אב

יומא ס"ט

שינה כשהבגדים מונחים תחת ראשו

פושטין ומקפלין ומניחין אותן תחת ראשיהן.

הקשו האחרונים (באר שבע הוריות יג: ועוד, ראה להלן) איך היו נוהגים כך, והרי מבואר (הוריות יג:) שהמניח את בגדיו תחת מראשותיו משכח את לימודו (וכן פסקו במשנ"ב סי' ב סק"ב ושאר פוסקים).

ויש מהאחרונים שתירצו שלא נאמר שהמניח בגדיו תחת מראשותיו משכח את תלמודו, אלא כשאין דבר מפסיק בין ראשו לבגדיו, אבל אם יש דבר מפסיק ביניהם אין איסור בדבר, ומנהגם של הכהנים היה שהיו מניחים דבר להפסיק בין ראשם לבגדיהם (מגן גבורים הובא במשנ"ב שם, יעב"ץ בסידורו הנהגת הבוקר סדר לבישה אות ב, מסגרת השלחן סי' עא סק"ז, שו"ת משיב הלכה ח"א סי' שצט). אך בספר זכרון (ח"ב אות טו) דחה תירוץ זה וכתב שאין לסמוך על זה וצריך להחמיר שלא לישון כשהבגדים מונחים תחת ראשו גם אם הכר או דבר אחר מפסיק ביניהם.

בשו"ת שלמת חיים (ח"א סי' י) תירץ קושיה זו באופן אחר, וכתב שדווקא הרגיל בקביעות לישן על בגדיו משכח את תלמודו, אבל הכהנים שלא היו עושים כן אלא כשהגיע זמן המשמרת שלהם לעבוד בבית המקדש, לא היו משכחים על ידי זה את תלמודם. אמנם האחרונים העירו עליו, שבאותה סוגיא מוזכר לענין זיתים שהם קשים לשכחה למי שרגיל בהם, ואילו לענין הנחת הבגדים לא נזכר שהוא דווקא ברגיל ונראה שגם באינו רגיל בכך הרי הוא משכח את תלמודו אם עושה כן (ספר זכרון שם, וראה שלמת חיים הנדמ"ח סי' תק).

והרבה מהאחרונים תירצו, שהטעם שלא חששו הכהנים לשכחה הוא כיון שבבגדי קודש אין השכחה שולטת (חק נתן הוריות יג:). לקוטי מהרי"ח סדר ק"ש שעה"מ, מהרי"ח פלאגי בעיני כל חסד. ולפי זה כתב מהרי"ח פלאגי (שם), שיש שנוהגים להניח תחת ראשו של התינוק בלילה שקודם מילתו את הבגדים שהוא עתיד ללבוש בברית, וכתב שאין לחוש בזה להנחת בגדים תחת מראשותיו, כיון שבגדים המיוחדים לברית בגדי קודש הם ואין לחוש בהם לנזק, ועל דרך זה כתב בשו"ת דובב מישרים (ח"א סי' עט) שבבית המקדש שהוא מקום מקודש אין לחוש למזיקים ולחשש שכחה.

ומכל מקום כתב בספר זכרון (שם), שהמניח ראשו על זרועו הלבושה בבגד וישן כך, אין בדבר משום שינה על בגדיו, כיון שכשהוא לבוש בבגדיו הרי הם בטלים אליו ואינו נחשב כישן על בגדיו, אלא על ידו הוא ישן אף שהיא לבושה בבגד.

המשך מדף ע'

אמנם כתב דבבית כנסת שאין הקהל מקפידים על טרחתם, שכן הוא ברוב קהילות בזמנינו במקומותינו, ראוי לחוש לפגם הראשון ולגלול אותו למקום הקריאה ולא להוציא ספר תורה אחר. אך אם אחד מהקהל רוצה שיוציאו ספר תורה אחר, ויש לחוש למחלוקת ולבזיון, חזר דינו להיות כמקום שמקפידים בו על טורח הציבור, ויש להחזיר את הספר הראשון למקומו ולהוציא את הספר השני הגלול למקום הקריאה ולקרות בו.

יום רביעי כ"ב אב

יומא ע'

הוציאו בטעות ס"ת ואחרי שפתחו, ראו שאינו גלול למקום הקריאה, אם מותר להחליפו

ובעשור של חומש הפקודים קורא על פה.

מעשה שהיה בבית כנסת שהיו כמה ספרי תורה בארון הקודש ואחד מהם היה גלול למקום הקריאה שבו צריכים לקרות ביום זה, ובהוצאת הספר תורה כובד אדם אחד שלא ידע איזה ספר תורה גלול במקום הקריאה, והוציא בטעות ספר תורה אחר שלא היה גלול במקום שבו היו צריכים לקרות. הגבאי בראותו שהוציאו ספר תורה אחר ולא את הספר שטרח לגלול מערב שבת ציוה שיחזירו לארון הקודש את הספר שהוציאו ויחזרו ויוציאו את הספר שהכין, והיו מהקהל שערערו וטענו שאין ראוי להחזיר את ספר התורה למקומו אחר שכבר הוציאוהו כדי לקרות בו, והיו צריכים להשאירו בחוץ ולגלול אותו למקום הקריאה. ונשאל בשו"ת אנרות משה (או"ח ב סי' לו) הדין עם מי, אם מותר להחזיר ספר תורה שאינו גלול למקומו אם לאו.

והנה בסוגייתנו מבואר שהכהן הגדול היה קורא את הקריאה שבחומש הפקודים (במדבר כט ז-יא) בעל פה, ולא היו מוציאים ספר תורה אחר לקרות בו קריאה זו משום פגמו של הספר הראשון, והיינו שחוששים שמא יאמרו האנשים שהסיבה שהוציאו ספר תורה אחר לקרות בו הוא כיון שמצאו איזה פסול של חסרון אות וכיוצא בו בספר הראשון, ומחמת כן הוציאו ספר תורה אחר, ויהיה לעז של פגם על הספר הראשון. ויש לדון ולומר שגם שהחזרת ספר תורה לארון הקודש מבלי שיקראו בו יש בו חשש זה של פגם, שיאמרו האנשים שהטעם שהחזירוהו והוציאו אחר הוא כיון שיש בו פסול. ולכן יש לצדד שגם אם הוציאו מארון הקודש ספר תורה שאינו גלול למקום הקריאה אסור להחזירו ולהוציא את הספר השני הגלול למקום הקריאה, כיון שיש בזה משום פגם לספר המוחזר, שיאמרוהו שהחזירוהו מחמת פסול שיש בו.

אמנם מבואר בסוגייתנו שלא שייך פגם אלא כשאדם אחד קורא קריאה אחת בשני ספרי תורה, שיאמרו שהסיבה שהחליפו לספר תורה אחר היא כיון שמצאו פסול בראשון, אבל שני אדם מותר לקרותם לשני ספרי תורה, וכמו שעושים בימים שמוציאים שנים ושלוש ספרי תורה שקוראים אדם אחר לעלות לספר תורה אחר ואין חוששים לפגם הראשון, ומפני דאדם אחר אינו מחויב על ידי מעשי הראשון ואינו חייב לקרות באתו ספר תורה שקרא בו הראשון ויכול להוציא ספר תורה אחר ולקרות בו, וכן נפסק להלכה (שו"ע או"ח סי' קמד ס"ד). ומחמת כן הסתפק באגרות משה אם לדמות נידון דידן בספר תורה שלא קראו בו כלל, לאדם אחד בשני ספרי תורה שיש לחוש בדבר לפגם הספר התורה הראשון וכמו שנתבאר, או שמא דין כולם כדין אדם אחד שאינו מחויב על ידי מעשי הראשון ואם כן במקרה זו כולם יכולים להוציא ספר תורה אחר ולקרות בו. והביא באגרות משה מה שהביא היעב"ץ בסידורו (תחלת הלכות קה"ת סוף סי' א) מחלוקת בזה, ולכן כתב דכל העושה כאחד הצדדים יש לו על מי לסמוך.

המשך צטור הבא

לזכרון עולם בהיכלי תורה

יום המישי כ"ג אב

יומא ע"א

100 חוברות "מתיבתא" לתושבי הצפון

נתנדבו ע"י ידידנו החפץ בעילום שמו להצלחתו ולהצלחת בני משפחתו שי'

3 סטים ש"ס "ובלכתך בדרך"

נתנדבו לכתובנ"ס לעילוי נשמת אבינו וסבנו היקר באדם

הרב נחום ישראלי ז"ל

גלב"ע ביום א' אב תש"ל

יהא למליץ יושר על צאצאיו ההולכים בדרכו תנצבה.

בהגרה שנערכה ביום ט"ו באב, עלה בגורל ח. וולפא ירושלים זכה בסט ש"ס!!!

מבצע למנויי עלון "היכלי תורה"

עושים 10 מצויים חדשים לעלון וזוכים בש"ס "ובלכתך בדרך"

ההגרה הבאה תיערך אי"ה בר"ח אלול

את הכתובות יש לשלוח לתיבת דוא"ל: tora10@014.net.il

איך מצרפים מצויים?

כל שעליכם לעשות הוא לשלוח 10 כתובות דוא"ל, ואנו נשלח אליהם את העלון.

"להגדיל תורה ולהאדיר"

ככל שתשלחו יותר כתובות - תכנסו להגרה פעמים רבות יותר ובכך תגדילו את סיכוייכם לזכות!!!

המשך מדף ע"א

תצמח מזה. ולכן דווקא במה שהוחזקו לכבד את הכהנים, כמו לזמן בברכת המזון לפני האחרים ולעלות לתורה ראשונים, שכבר הוחזקו לכבדם בדברים אלו, כבוד זה נשאר בחזקתו. אבל כל שאר עניני הכבוד שלא הוחזקו בהם אין צריכים לעורר ולכבדם בזה. ולכן אין לכהן דין קדימה בתפילה לפני העמוד וכל כיוצא בזה בדברים שלא הוחזקו לכבד את הכהנים.

המשך בטור הבא

המקלל כהן בזמן הזה אם ראוי להענישו, ובענין לכבדו בדברים שאינם מפורשים להדיא לכבדו

בסוגייתנו מסופר על כהן גדול שיצא מבית המקדש וליווהו כל העם, וכשראו העם את שמעיה ואבטליון שבאו לקראתם עזבו כולם את הכהן הגדול וליוו את שמעיה ואבטליון. משראה הכהן הגדול כך, אמר לשמעיה ואבטליון כשפגשם, יבואו בני העממים לשלום, ונתכוין לבזותם על שבני גרים הם ומוצאם מאומות העולם. השיבו לו שמעיה ואבטליון באותה מטבע ואמרו לו, יבואו בני העממים לשלום שעושים מעשה אהרן, ולא יבואו בני אהרן לשלום שאינם עושים מעשה אהרן.

ומסוגייתנו למד הריב"ש (בתשובתו סי' צד) לנידון שנשאל בו, באדם אחד שקילל כהן אחד ואבותיו, בקלות נמרצות בפני העם, ואמרו כמה מהעם שצריך להעניש את המקלל בעונש מיוחד על שקילל כהן, כיון שבארץ ההיא היו נוהגים בהרבה ענינים כחקות הישמעאלים ומשפטיהם, וממשפטי הישמעאלים היה שמי שיה מקלל קרוב נביאים היו מענישים אותו בעונש חזק במיוחד, וטענו כמה מהעם שגם יהודי המקלל את הכהן צריך להענישו בעונש חזק במיוחד כיון שהכהן הוא קרוב הנביאים והוא מזרע אהרן הכהן.

ונשאל הריב"ש אם יש מקור בהלכה לזה לחייב את מקלל הכהן עונש גדול יותר מהרגיל. וכתב הריב"ש בתשובתו שאם הכהן הוא תלמיד חכם ומתעסק בראוי לזרעו של אהרן להתעסק בו, כמו שנאמר (דברים לג ז) יורו משפטך ליעקב ותורתך לישראל, אז צריך לכבדו יותר משאר העם, ולכן גם את המביישו בדברים צריך להעניש. ולכן אף שכל המבייש את חבירו בדברים אין מענישים אותו, מכל מקום המבייש את הכהן ראוי לגעור בו ברבים ולהכריחו לבקש ממנו מחילה ולרצותו עד שימחול לו. אך אם הכהן אינו תלמיד חכם אין לחוש מלקלל אותו, כיון שעיקר מעלתו איבד כשאינו עוסק בתורה, והוכיח כן מסוגייתנו שלא חששו שמעיה ואבטליון מלקלל את הכהן אף שהיה יודע ביחוסו לאהרון הכהן וכמו שאמרו לו, וכיון שלא נהג כשורה ולא היה בן תורה קיללוהו, וכל שכן בזמנינו שאין יחוס הכהנים מבורר כל כך שודאי אין איסור בקללת כהן עם הארץ.

ולפי זה כתב בשו"ת חלקת יעקב (או"ח סי' כה) בדבר כיבוד כהן בענינים שאינם מפורשים בהלכה, כמו במקום שיש כמה אנשים שיש להם חיוב להתפלל לפני העמוד לעילוי נשמת הוריהם ואחד מהם הוא כהן והוא רוצה שיקדימוהו ויכבדוהו לעבור לפני התיבה בגלל שהוא כהן. וכתב בחלקת יעקב שהיות ומבואר בדברי הריב"ש שעניני כבוד כאלו אינם נוהגים אלא בכהן תלמיד חכם ולא בכהן עם הארץ, הרי נמצא שאין לכבד אלא לכהן בן תורה, וכמה קשה לשקול בכל כהן וכהן את מידת ידיעותיו בתורה ואם הוא נחשב לבן תורה או לא, והרבה מחלוקת

הגמרא שהכל סוכין ביופיה

עם תחילת לימוד מסכת סוכה,

א. מצטרפים לאלפי המנויים על סדרת כרכי מתיבתא

ש"ס "עוז והדר" עם ההגהות והצינונים
וההוספות החדשות, בתוספת:

ביאורי הגמרא בעריכת צוות ענק של ת"ח - ביאורי רש"י
ביאורי התוספות - ילקוט ביאורים - אליבא דהלכתא
פניני הלכה - תמצית הדף - כפתור ופרח

ועם 'ההוד וההדר' - מאות תמונות בצבע מלא
להמחשה, כולל תמונות אמיתיות של ארבעה מינים

ומקבלים במתנה

כרך מיוחד של "משנה ברורה המבואר"
על הלכות ארבעה מינים, בליווי מאות תמונות
אמיתיות בצבע מלא להמחשה, בפורמט 'פנינים'

ב. מצטרפים לאלפי המנויים על חוברות מתיבתא

1. המהדורה המורחבת "ובלכתך בדרך",
הכוללת גם 'ילקוט ביאורים' (2 חוברות בחודש)
2. המהדורה הקצרה "דרכי נועם", הכוללת:
ביאורי הגמרא, אליבא דהלכתא,
פניני הלכה ותמצית הדף (חוברת אחת בחודש).

ומקבלים במתנה

את הספר 'ההוד וההדר'
- מאות תמונות בצבע מלא להמחשה

תורה מפוארה בכלי מפואר

מוקד מנויים: 1800-22-55-66

הפצה לחנויות: המסורה: 02-5370588

